De Bronstijd (aanvullingen)

In januari 2022 werd door Erfpunt in de Schaarbeekstraat (Melsele) een unieke grafheuvel opgegraven. Dit gebeurde in het kader van de aanleg van een nieuwe KMO-zone. Doorgaans werden grafheuvels afgebakend met een gracht, heel uitzonderlijk gebruikte men een andere structuur. Hier werden drie concentrische palenkransen aangebracht waarvan de resten van 284 paalkuilen werden aangetroffen (gemiddeld 30 cm diep). Er volgt nog een koolstofdatering op houtskoolresten uit de kuilen.

De site lag op een hoger deel van een zandrug, naast een beek die uitmondt in de Zwaluwbeek. Aan de binnenkant van de noordoostelijke zijde werd zelfs een vierde palenrij opgemerkt, die in verband kan staan met de richting waarin de zon opkomt (zonnewende 21 juni).

De auteur van deze bijdrage maakt verder twee storende fouten i.v.m. de datering van archeologische periodes!

(uit K. Poschet, Beveren uitgespit, Het Land van Beveren, 2022/2, p. 50)

Over voorgaande vondst werd ook in de kranten bericht. Men vermeldt nog de diameter van de grafheuvel (17 m). Omtrent de palenkransen, blijkt dat maar 1% van de tot nog toe ontdekte 1100 heuvels in Vlaanderen, van dergelijk type zijn. Vermoedelijk was hier een persoon van aanzien begraven. In de buurt werden nog archeologische sporen uit andere periodes opgegraven.

(uit Het Laatste Nieuws, 14.1.2022, De site bevindt zich in de buurt van de E17, ten westen van de Krijgsbaan)

De mythe van het paard van Troje wordt verder onderzocht. Waarom zouden de Grieken na een jarenlange belegering van de stad Troje, een geschenk achterlaten: een reusachtig houten paard waarin zich een aantal geoefende krijgers verscholen. Het zou door de Trojanen als een ‘offer’ aanzien worden waardoor ze het paard tot binnen de stadsmuren reden tot bij het standbeeld van hun godin. In de latere Griekse geschiedschrijving wordt dit verhaal maar heel oppervlakkig en zonder details aangehaald. Er staat niet letterlijk ‘houten paard’ maar eerder ‘een paard van planken’. Uit die tijd zijn schepen bekend met vooraan een houten paardenkop. Het paard van Troje zou volgens de onderzoekers eerder een dergelijk schip zijn geweest, dat zo is achtergelaten voor de poorten van Troje.

(uit The Trojan Horse: On the Trail of a Myth, CANVAS, documentaire van R. May, 29.5.2022)

Door toedoen van Gentse piloten die in hun vrije tijd de streek verkenden, konden tal van grafheuvels gelokaliseerd worden. Er zijn er Vlaanderen duizenden (?) gevonden. Tot dan ging men er van uit dat de streek hier bijna niet bewoond was.

In de TV-reeks wordt een typische crematie getoond met een lijk ingewikkeld in doek, op een bed van takken dat in brand wordt gestoken. Rondom staan stamleden.

(uit Het verhaal van Vlaanderen, CANVAS, 1.1.2023, met een gelijknamig boek)

Het einde van de Bronstijd wordt gekenmerkt door problemen en verschillende culturen gaan ten onder.[1] Vaak wordt dan verwezen naar de invallen van de mysterieuze Zeevolkeren. De Egyptische

[1] O.a. Mycene, het rijk van de Hettieten, … De Hettieten stonden toen qua beschaving op hetzelfde niveau als Egypte, tot ze plots van de radar verdwenen.

farao Ramses III verwees er ook naar in terug gevonden hiëroglyfen. Tot nu toe is er maar weinig bekend over die Zeevolkeren.

Onderzoekers van de Universiteit van Tel Aviv konden via stuifmeelonderzoek van afzettingen in de Dode Zee vaststellen dat er in de periode 1250-1100 v.C. een algemene droogteperiode moet zijn geweest waarin er geen boompollen terecht kwamen in het water van de Dode Zee. Dit valt ook samen met een schrijven rond 1200 v.C. van de koning van de Hettieten aan de farao om hulp te verlenen bij de grote hongersnood.

De oorzaak voor deze droogteperiode is geen klimaatopwarming maar een klimaatafkoeling waardoor er minder neerslag viel. Dit heeft men kunnen afleiden uit het onderzoek op plankton. Een mogelijke oorzaak is dat gletsjers uit de Alpen tot een afkoeling van de Middellandse Zee zouden geleid hebben.

Aanvankelijk leek er in Griekenland weinig aan de hand te zijn, totdat men in stalagmieten in Zuid-Griekse grotten een verhoogde concentratie van uranium vond. Dit uranium leidde tot een nauwkeurige datering van de droogteperiode op het einde van de Bronstijd.

Ook Egypte leek te ontkomen aan de ondergang. Er waren wel problemen in Kanaan (o.a. Megiddo) dat door de farao werd opgegeven. Ook via sedimentanalyse op de Nijloever kon men vaststellen dat in de periode 1280-1220 v.C. er minder overstromingen in de Nijl waren en dus minder afzettingen van het vruchtbare slib dat via moessonregens in Centraal-Afrika uiteindelijk door de Nijl kon worden meegevoerd.[2]

Men vermoedt dat een protestbeweging in Egypte omwille van de voedselbevoorradingsproblemen Ramses III er toe geleid heeft om de Zeevolkeren meer als een soort propaganda-bedreiging te gebruiken. De grote oorzaak van de catastrofe op het einde van de Bronstijd, was vooral de klimaatafkoeling met een droogteperiode tot gevolg en in veel mindere mater de invallen van e Zeevolkeren. Ramses III zal uiteindelijk vermoord worden tijdens de zogenaamde haremrevolutie door zijn volgelingen. Inzet was de troonopvolging.

(uit The secrets to civilisation, CANVAS, 26.3.2023, Aflevering: The Bronze Age Catastrophe)

Marc Van Stappen, www.stap-brug.be, 2023

[2] In de TV-documentaire wordt ook verwezen naar een gelijkaardige vroegere droogteperiode, het zogenaamde 4,2 event (?) waarin o.a. het droogvallen van de Nijl optrad.